

22.03.2020

Helsedirektoratet

Prioritering av helsehjelp i Norge under Covid-19 epidemien

Pensjonistforbundet og SAKO-organisasjonene (Postens Pensjonistforbund, Fagforbundets pensjonistutvalg, Telepensjonistenes Landsforbund, Jernbanepensjonistenes Forbund, Politiets Pensjonistforbund, Statens Vegvesen Pensjonistforbund og LO-Stats pensjonistutvalg) viser til notatet «Prioritering av helsehjelp i Norge under Covid-19 epidemien». Under følger våre kommentarer til notatet.

Helsedirektoratet understreker allerede innledningsvis i notatet at «Dagens lovverk, herunder kommunens og spesialisthelsetjenestens sørge for-ansvar, vil gjelde som utgangspunkt for prioriteringer også i en kritesituasjon». De sier samtidig at «I en kritesituasjon gjelder de samme prioriteringskriterier som ellers».

Disse kriterier er tidligere utredet, behandlet i Stortinget og nedfelt i tidligere dokument og retningslinjer. Dette burde derfor i utgangspunktet vært nok. I stedet problematiserer notatet dette budskapet ved å skape usikkerhet og så tvil om gjeldende prioriteringskriterier faktisk likevel gjelder.

I en tid med stor usikkerhet, bør en holde fast ved gjennomtenkte og gjennomarbeidede verdier og prinsipper, og ikke undergrave tilliten til det som allerede er innarbeidet og etter hvert ligger i ryggmargen til de som står oppe i arbeidet ute i felten. Pensjonistforbundet er på den bakgrunn skeptisk til at det er behov for Helsedirektoratets notat, og om notatet er egnet som «beslutningsstøtte» til helse- og omsorgstjenestens ledere og ansatte, slik formålet er.

Utover dette har Pensjonistforbundet merknader blant annet til følgende punkter:

1. De som rammes hardest av Covid-19 epidemien, er pasienter i de eldre aldersgrupper og personer med lidelser knyttet til lunge, hjerte og svekket immunforsvar. Sistnevnte gjelder også i størst grad eldre aldersgrupper. Da er

Postadresse:

Pb. 6714 St. Olavs pl.
0130 Oslo

Besøksadresse:

Torggata 15

pf@pensjonistforbundet.no
www.pensjonistforbundet.no

Telefon: 22 34 87 70
Faks: 22 34 87 83

Bankgiro: 9001.05.50202
Org.nr.: 970 323 910

det helt uhørt at det er vurdert at personer over en bestemt alder skal prioriteres ned. Det ville i tilfelle bety at de som rammes hardest prioriteres ned. Det som fortsatt må være grunnleggende er likeverdig tilgang til helsetjenester og at dagens prioriteringsregler som hoveddel skal følges:

1. - nyttekriteriet
2. - alvorlighetskriteriet
3. - ressurskriteriet (forholdet mellom kostnader og effekt)

Her er Pensjonistforbundet helt enig i det som står i notatet. Vi stusser da på følgende formulering: *"Alder er ikke et selvstendig kriterium, men kan sees i sammenheng med kriteriene"*. Denne formuleringen må tas ut fordi den skaper uklarhet og gir inntrykk av at alder er et prioriteringskriterium.

På bakgrunn av den bekymring og debatt som er skapt om aldersgrenser som kriterium gjennom Helsedirektoratets arbeid med notatet (jf vår vedlagte pressemelding), må notatet i tillegg presisere at alder ikke er et prioriteringskriterium.

2. Notatet legger opp til å «prioritere strengere mellom pasientene i sykehjem og brukerne av hjemmetjenester.» Notatet er uklart i forhold til hva dette egentlig betyr. Skal tildeling av hjemmetjenester prioriteres ned? Skal disse gruppene få dårligere tilgang på spesialisthelsetjenester og kommunale helsetjenester?

Slik den kommunale helse- og omsorgstjenesten ser ut i dag, kan det ikke være pasientens botilbud som bestemmer prioriteringen av ressurser, men den enkelte pasient og brukers behov, enten de bor i sykehjem, omsorgsbolig eller eget hjem. Med den situasjon som nå kan oppstå, vil flere som ellers ville vært på sykehus, sykehjem eller i heldøgns omsorgsbolig, også måtte få sitt tilbud i eget hjem (bla personer med alvorlig sykdom i livets slutfase – slik notatet legger opp til). Vi foreslår derfor at dette punktet strykes.

3. Pensjonistforbundet ser svært alvorlig på at notatet legger opp til at «Dagens rettighetsbestemmelser i lov/forskrift må kunne fravikes». Det kan innebære at bestemmelsene i dagens helse- og sosiallovgivning om innbyggernes rett til nødvendig og forsvarlig helsehjelp kan bli satt til side. Som det framgår av notatet er dette spørsmålet ikke en gang vært utredet. Vi foreslår på den bakgrunn at dette punktet strykes, og at et eventuelt utredningsarbeid om dette legges bort.

4. Pensjonistforbundet ser med bekymring på hvilke konsekvenser en nedtrapping/nedprioritering innen psykisk helse og rus vil få, både på kort og lengre sikt. For mange vil koronakrisen føre til oppblomstring av symptomer og plager og føre

Postadresse:

Pb. 6714 St. Olavs pl.
0130 Oslo

Besøksadresse:

Torggata 15

pf@pensjonistforbundet.no
www.pensjonistforbundet.no

Telefon: 22 34 87 70
Faks: 22 34 87 83

Bankgiro: 9001.05.50202
Org.nr.: 970 323 910

til store lidelser. Dette rammer selvsagt den eldre del av befolkningen også, og de er i tillegg nedprioritert fra før når det gjelder psykiatri/ psykisk helsearbeid.

Pensjonistforbundet er ikke overrasket over at ressursene er så små til å møte koronakrisen. Regjering og Storting har gjennom år bygd ned sykehuskapasiteten ved å redusere antall senger med omtrent 10.000 de senere år, overført pleiefunksjoner til kommunene uten nok bygging av sykehjem og ikke minst uten nok midler til drift av sykehjems- og omsorgsplasser. Videre har sykehusbyråkratiet blitt overdimensjonert på bekostning av en underdimensjonert førstelinje, som går utover pasientkontakten og behandlingstiden. Det må en massiv satsning på både lokalsykehus og kommunale helsetjenester i årene fremover.

Generelt er notatet etter vår vurdering i for stor grad utarbeidet med et ovenfra og ned-perspektiv, der det først ryddes plass til den nye pasientgruppen i spesialisthelsetjenesten, for så å se hvilke konsekvenser dette må få nedover i «helse- og omsorgshierarkiet». Pasienter og brukere befinner seg først og fremst i kommunene. Det ville derfor vært nyttig å gjøre en mer «bottom-up»-analyse, og se på hva den kommunale helse- og omsorgstjenesten trenger bistand til fra spesialisthelsetjenestens side for å komme gjennom en pandemi slik den tegner seg nå.

Vennlig hilsen
For Pensjonistforbundet

Jan Davidsen
Forbundsleder

Harald Olimb Norman
Generalsekretær